
»Collegium Doctorum«

Tisztelgés a miskolci jogtudományi doktori képzés eredményei előtt

LUBÓCZKI KATALIN*

A Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara országosan egyedülálló eseménynek, a „Collegium Doctorum” elnevezésű konferenciának adott otthont 2012. április 19. napján, „A Miskolci Egyetemen működő tudományos képzési műhelyek összehangolt minőségi fejlesztése” című TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0008 projekt támogatásával. Az Állam- és Jogtudományi Kar a 2011/2012. tanévben ünnepli a miskolci jogászképzés megindításának 30. évfordulóját, melynek ünnepi eseménysorozatába szervesen illeszkedik a végzett doktoranduszok kollégiuma is. A jubileumi tanév keretében számos nagy sikert aratott konferencia, találkozó, Szakmai Nap került megrendezésre, melyek a jogász hivatást gyakorlók, egyetemi oktatók, illetve joghallgatók széles körének bevonását, érdeklődésük felkeltését célozták. Mindemellett ezen tanév a Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskolában végzett doktoranduszok számára is jubileumot jelent: a doktori képzés két évtizedének ünnepét.

A miskolci doktori képzés kezdetei 1993-ig nyúlnak vissza, mely akkoriban még 9 alprogramot magába foglaló doktori program formáját öltötte.¹ Ezt követően, egy alprogram megszűnése, és öt új alprogram akkreditálása után már 13 jogterületen folyt és jelenleg is folyik a PhD képzés.² 2002-ben a Magyar Akkreditációs Bizottság jóváhagyása és végleges akkreditálása folytán megalakult a Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola.³ Az Iskola doktori programjának neve: „A magyar állam- és jogrendszer, jogtudomány továbbfejlesztése, különös tekintettel az európai jogfejlődési törekvésekre”. A doktori képzés jelenleg minden jogterületet átfog, így a Miskolcon végzett joghallgatók helyben, egyetemi városukban folytathatják doktori tanulmányaikat, s a tématerület lefedettségének hiánya miatt

* Egyetemi adjunktus, Debreceni Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Büntetőjogi és Kriminológiai Tanszék.

¹ Stipta István: A doktori képzés két évtizede a miskolci jogi karon. Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola, Miskolc, 2012. 5. o.

² Stipta: i.m. 40. o.

³ Stipta: i.m. 12. o.

nem szükséges más doktori iskolát választaniuk.

A Doktori Iskola kidolgozott minőségbiztosítási programmal és irányelvekkel rendelkezik,⁴ mely a doktori képzés magas színvonalának garanciáját nyújtja. Először is, a doktori felvételi rendszere, az alkalmasság szempontjai sokrétűek, melyek arra hivatottak, hogy a legkiválóbb hallgatók kapjanak esélyt a doktoranduszvá válásra. A Doktori Iskola tanrendje strukturált követelmények teljesítését írja elő, s azt követeli meg a PhD hallgatóktól, hogy félévente beszámoljanak kutatási eredményeikről témavezetőjük, és az Iskola felé. A nappali tagozatos hallgatók ösztöndíjat kapnak, hogy tanulmányaik során különböző ösztöndíjak keretében fél vagy egy évet külföldi egyetemeken töltsenek tapasztalatszerzés, kutatás, s idegen nyelvi ismereteik elmélyítése céljából. A minőségbiztosítási program elemei között szerepel továbbá az oktatók tudományos minőségének fontossága, a meghívott külföldi és belföldi szaktekintélyek által tartott előadások látogatásának hangsúlyozása, illetve a magyar és idegen nyelvű szakirodalom PhD hallgatók számára való hozzáférhetővé tétele.

A Doktori Iskola, a tudományos munka magas szintű művelésének biztosítása révén, számos kiváló eredményt tudhat maga mögött, melyet az odaítélt fokozatok száma is jelez: az Iskola hallgatói 2011 májusáig 114 PhD értekezést védtek meg. Útjára indult a „Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai” című sorozat (eddig 16 kötete jelent meg), mely első számának kiadása óta töretlen népszerűségnek örvend,⁵ kiváló lehetőséget biztosítva a doktoranduszok számára friss kutatási eredményeik publikálására. Mind országos szinten, mind külföldi konferenciák tekintetében állandó résztvevőnek számítanak a Doktori Iskola hallgatói, s aktív publikációs tevékenységet fejtenek ki: könyvek, monográfiák, tanulmányok és cikkek sokasága tanúskodik a Miskolcon folyó tudományos munka intenzitásáról. Az Iskola sikereit jelzik kiterjedt nemzetközi kapcsolatai, illetve a külföldi egyetemekkel ápolt szoros együttműködése is. Az eddig elért eredmények országos elismertséget hoztak: 2006-ban a Magyar Akkreditációs Bizottság „Kiválósági Hely” címet ítélt oda a Doktori Iskolának a tudományáganként meghatározott kiválósági kritériumok alapján, mégpedig az országban egyedülként a jogtudományi doktori iskolák közül. Kiemelésre érdemes, hogy ebben az évben a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara számára is odaítélték ezt a címet. Ezen díjat helyi elismerés is követte, a Doktori Iskola 2011-ben megkapta Miskolc Város Nívódíját is.

Tudományos tevékenységüket a Karon folytató oktatók országosan elismert jogi szaktekintélyek, ám a konferencia tapasztalatai azt erősítették meg, hogy a gyakorlati utat választó egykori doktoranduszok is kamatoztatni tudták a tudományos fokozattal járó többlettudásukat. A Doktori Iskolában PhD fokozatot szerettek közül később többen neves intézmények vezető beosztású munkatársaivá váltak, úgy, mint Dr. Pallo József, a BVOP főosztályvezetője, Dr. Pákozdi Csaba, a Külügyminisztérium főosztályvezetője, Dr. Kállai Ernő, a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok egykori országgyűlési biztosa, Dr. Virág György, az OKRI igazgatóhelyettese, Dr. Görög Katalin, az Országos Katasztrófavédelmi

⁴ Stipta: i.m. 20-21. o.

⁵ Stipta: i.m. 23. o.

Főigazgatóság főosztályvezető-helyettese, Dr. Nagy László Tibor, az Országos Kriminológiai Intézet osztályvezető-helyettese, Dr. Asztalos Zsófia, az Európai Unió Bíróságának jogász-nyelvésze, illetve Dr. Kardos Sándor és Dr. Elek Balázs a Debreceni Ítéltábla bírái. Büszkeséggel tölti el a Doktori Iskola tagjait, hogy Dr. Árva Zsuzsannát 2008-ban Promotio sub auspiciis praesidentis Rei Publicae kitüntetéssel avatták doktorrá.

A doktori képzés három éve különleges helyet foglal el a PhD hallgatók életében. Stipta István professzor úr szavaival élve: „A doktori iskola a kutatás, a tudományos vezető és a doktorandusz alkotó együttműködésének színtere.”⁶ Így tehát egy doktori iskola eredményessége egyrészt a képzésben részt vevő oktatóktól, másrészt pedig doktoranduszainak szorgalmától és tehetségétől függ. Mindezek fényében a „Collegium Doctorum” tisztelgés volt mindazon munka előtt, melyet az oktatók és egykori doktori hallgatók folytattak, közösen munkálkodva a Doktori Iskola hírnevének öregbítésén, illetve azon értékek előtt, melyek a miskolci doktori műhely alapját alkotják.

A konferencia során tapasztalt vizontlátás öröme a résztvevők oldaláról azonban a Doktori Iskola egy másik különleges vonásából is következett. A kis létszámú évfolyamokon speciális kötelék jön létre a nappali tagozatos PhD hallgatók között – a közös munkák, eszmecserék, bel- és külföldi konferenciák, közös tanulmányutak során valódi közösséggé kovácsolódnak össze az évfolyamtársak. Bajtársi viszony alakul ki közöttük már a doktori képzés megkezdésekor, amikor hirtelen az addigi hallgató-oktató viszonyból ők is addigi oktatóik „kollégáivá” válnak, s szép emlékeket őriznek azon felejthetetlen három évről, melynek komoly kutatói, tudományos munkájába még a „félíg hallgatói” lét önfeledtsége is vegyül. Ez a megkezdett út oktatóként is folytatódhat, és a baráti szövetség is megmaradhat, aminek doktoranduszként mi is nap mint nap szemtanúi lehetünk itt, a Miskolci Egyetemen, (nem csupán) a Doktori Iskolában együtt végzett oktatóink példáját látva.

Amennyiben a PhD képzés befejezése után gyakorlati pályára lépnek az egykori hallgatók, nosztalgikus élmény visszagondolni a doktori képzésre, s így szívesen térnek vissza az Alma Materbe, ahol az első lépéseket tették meg a tudomány világában. A „Collegium Doctorum” során felbukkantak az ismerős arcok, az egykor volt doktoranduszok ismét találkozhattak tudományos tevékenységükhöz segítséget nyújtó témavezetőikkel, tanszéki kollégáikkal. Ezért is volt országosan egyedülálló kezdeményezés a Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola által életre hívott „Collegium Doctorum”, mely megteremtette a lehetőséget ezekre a találkozásokra. A résztvevők rendkívül magas száma is bizonyítja: a Doktori Iskola kellő vonzerővel rendelkezik ahhoz, hogy a volt PhD hallgatók visszatérjenek, s együtt ünnepeljék a doktori képzés két évtizedét.

A „Collegium Doctorum” plenáris ülésel vette kezdetét, melyet Prof. Dr. Patkó Gyula, a Miskolci Egyetem rektora nyitott meg. Beszédében gratulált Karunk jogi doktori képzésben elért eddigi eredményeihez, s a további működéshez is sok sikert kívánt. A megnyitót követően Prof. Dr. Stipta István, általános

⁶ Stipta: i.m. 18. o.

rektorhelyettes, egyben a Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola Doktori Tanácsának elnöke számolt be a doktori képzés húsz esztendőjéről, az elért eredményekről és sikerekről. Az ülés főelőadójaként Prof. Dr. Bragyova András alkotmánybíró urat, a Doktori Iskola vezetőjét köszönthettük, aki „Jogbiztonság és jogrendszer” címmel tartotta meg előadását.

A délutáni szekcióüléseken a PhD fokozatot szerzett egykori hallgatók, illetve abszolutóriummal rendelkező doktorjelöltek mutathatták be legújabb kutatási eredményeiket, összegezhették eddigi szakmai tapasztalataikat. A munkálatok tíz szekcióban, izgalmas szakmai eszmecsere keretében folytak.

Az Alkotmányjogi és Nemzetközi Jogi Szekció elnöki feladatait Prof. Dr. Bragyova András egyetemi tanár látta el. Az előadások széles spektrumon mozogtak, például az alkotmányjogi alapelvek, a diszkrimináció, az állat- és környezetvédelem vagy egyházjog egyes kérdéseibe engedve bepillantást az alkotmányjog és/vagy nemzetközi jog aspektusából szemlélve.

A Közigazgatási Jogi és Pénzügyi Jogi Szekció elnöke Prof. Dr. Torma András egyetemi tanár volt. A közigazgatási jog körébe tartozó előadások a szabálysértési jog és az egyes szakigazgatási területek aktuális kérdéseit tekintették át, míg a pénzügyi jogi tárgyú előadások az adóverseny, a nyugdíjrendszerek, illetve a költségvetési gazdálkodás egy-egy szegmensét érintették.

A Büntetőjogi és Kriminológiai Szekció ülését Prof. Dr. Görgényi Ilona egyetemi tanár vezette, mely szekció több előadója is interdiszciplináris megközelítést alkalmazva tett egy-egy büntetőjogi kérdést vizsgálata tárgyává. Külön kiemelő, hogy az ülés folyamán több empirikus kutatási eredmény, projekt került bemutatásra az egykori doktoranduszok által.

A Prof. Dr. Farkas Ákos egyetemi tanár elnökletével tartott Büntetőeljárás Jogi és Büntetés-végrehajtási Jogi Szekcióban a büntetőeljárás, illetve a büntetések végrehajtásának számos elméleti és gyakorlati kérdése vetődött fel, figyelembe véve az Európai Unióban, illetve más európai országokban körvonalazható tendenciákat.

A Kereskedelmi Jogi és Polgári Eljárásjogi Szekció munkálatait Dr. Barta Judit egyetemi docens koordinálta. Ezen szekcióban is széles skálán mozogtak az elhangzott előadások: a bírósági szervezetrendszer reformjának bemutatása, illetve a telekommunikációs piac és reklámjog összefüggéseinek elemzése jól megfértek a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok által felvetett problémák fejtegetése, vagy az energiaszektorra érintő állami támogatások problematikájának ismertetése mellett.

A Munkajogi és Agrárjogi Szekcióban az elnöki tisztséget Prof. Dr. Prugberger Tamás Professor Emeritus töltötte be. A munkajogi előadások jelentős hányada az új Munka Törvénykönyvének kritikus pontjait boncolgatta, illetve a nyugdíjrendszer jövőjével foglalkozott. Az agrárjogi vonatkozású felszólalások sorába illeszkedtek például a környezetjogi felelősség érvényesítésének pénzügyi biztosítékaival, vízjogi koncepciókkal és a földhasználati szerződések speciális alkalmazási területével kapcsolatos témák.

Prof. Dr. Bíró György egyetemi tanár elnökölt a Polgári Jogi Szekcióban, mely szintén bővelkedett a szakmai érdeklődésre feltétlenül számot tartó előadásokban.

A klasszikus polgári jogi tárgykörök mellett helyet kapott a filmmű vagyoni jogairól szóló okfejtés, a közbeszerzési szerződés és a társasági jog reformjának kérdése, de természetesen a készülő Polgári Törvénykönyv által bevezetendő változások értékelése sem maradhatott el.

Dr. Angyal Zoltán egyetemi docens irányította az Európai jogi és Nemzetközi Magánjogi Szekció előadásainak menetét, melyek köz- és magánjogi kérdéseket egyaránt felvetettek, így például szó esett az egységes európai vételi jog aktuális kérdéseiről, a nemzetközi szokásjog uniós jogrendbeli helyéről, az európai gazdasági és monetáris unió változó jogi keretéről, valamint a nemzeti parlamentek uniós döntéshozatali eljárásokban betöltött szerepéről is.

A Jogelméleti és Jogszociológiai Szekció elnökletét Dr. Majtényi László egyetemi docens látta el. A kisebbségi jogok változásának értékelése, és az Alaptörvény által felvetett jogelméleti problémák elemzésén túl az előadók kísérletet tettek bizonyos jogelméleti fogalmak, mint például a politikai egység, és a jogi formalizmus definiálására.

A Jogtörténeti és Római Jogi Szekció ülésének levezetésében Dr. Bajánházy István egyetemi docens segédkezett. A szekció előadásai a jogtörténeti korok rendkívüli gazdagságát mutatták: Nagy Theodosius rendeletétől a dualizmus koráig, a zsidótörvényektől a jelenkor problémáig számos érdekesítő téma került kifejtésre, mint például az öröklési jog körébe tartozó női különjogok gyökereinek kutatása, a bányanyitás szabályainak ismertetése vagy az államfő kormányalakításban betöltött szerepéről való polemizálás.

A „Collegium Doctorum” sikerének kiváló indikátora, hogy az esemény több mint száz regisztrált résztvevővel büszkélkedhetett. Amellett, hogy az ország számos jogi műhelye, bírósága és ügyészsége képviseltette magát az eseményen, olyan intézmények vezető beosztású tagjai is megtisztelték a konferenciát jelenlétükkel, mint pl. a Külügyminisztérium, a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága, az Országos Kriminológiai Intézet, vagy a Tiszáninneni Református Egyházkerület Egyházjogi Kutatóintézete.

Köszönettel tartozunk ezért a Doktori Iskolát életre hívó, s azt tartalommal megtöltő oktatóinknak áldozatos munkájukért, mely során fáradhatatlanul törekedtek arra, hogy egyre színvonalasabbá formálják a miskolci jogi doktori képzést. Külön köszönet és tisztelet illeti Zlinszky János professzor urat, az egykori doktori program vezetőjét, Gáspárdy László professzor urat, aki 2003-ig állt az Iskola élén, Lévay Miklós professzor urat, akinek dékáni ciklusa alatt alakult meg a Doktori Iskola, Bragyova András professzor urat, a Doktori Iskola jelenlegi vezetőjét, Stipta István professzor urat és Róth Erika docens asszonyt, a Doktori Tanács elnökét és elnökhelyettesét, a Kar mindenkoros dékánjait és dékánhelyetteseit, akik minden helyzetben támogatták a Doktori Iskola létét és működését, s végül, de nem utolsósorban Lakos Zsuzsa irodavezető asszonyt, aki a kezdetektől a Doktori Iskola mindennapjainak gördülékeny működésén munkálkodik. A konferencián részt vevő egykori doktoranduszok reményeiket fejezték ki, hogy a „Collegium Doctorum” megrendezése hagyománnyá válik, mivel mindenkor örömmel térnek vissza egykori Doktori Iskolájukba.
